

Uw vakblad Greenkeeper ging dit jaar voor de eerst keer naar de Fairway beurs in het Duitse Munchen en trof daar een groot aantal Nederlandse bekenden aan. Een van de bekenden die wij troffen was NGA voorzitter Rob Wilderom, die bezig was met een verkenning-bezoek voor 2006. Zoals bekend wordt in 2006 geen Harrogate georganiseerd. De NGA overweegt daarom een gezamenlijk bezoek te organiseren naar de Fairway Beurs. Een van de redenen waarom dit zeker een goed idee is het feit dat Fairway van oudsher meer een lezing- als een exposantenbeurs is. De kwaliteit van de lezingen die ik heb meegemaakt is van een zeer hoog niveau en voor Nederlandse greenkeepers die de Duitse taal niet machtig zijn is er ook gezorgd voor een simultaan vertaling in het Engels. Nadeel is natuurlijk wel dat de lezingen verdeeld zijn over drie opeenvolgende dagen. En de exposantenbeurs is zeker niet groot genoeg om je drie dagen zinnig bezig te houden.

Auteur: Hein van Iersel

Poa annua

Een van de thema's die tijdens de lezingenbeurs aan de orde kwam was een technisch indrukwekkende lezing van de agronoom Dieter Kückens. Duitsers hebben natuurlijk de naam zeer gründlich te zijn, maar als spreker wat minder boeiend als de Amerikanen. Ook voor Kückens gaat deze stelling volledig op. Wat niemand er van weerhield om zijn lezing bij te wonen. Er zaten minimaal 2 tot 300 mensen in de zaal. De lezing van Kückens ging over hert

Dieter Kückens

eeuwige dilemma of je straatgras nu moet beschouwen als vriend of vijand. De spreker citeerde de Amerikaan Vavrek die stelt dat je straatgras vervloekt als je het hebt en er naar verlangt op het moment dat het uit je greens is verdwenen. Straatgras is een van de vijf meest verspreide planten ter wereld. Het gras kent minimaal 100 verschillende eco-typen, waarvan er minimaal 15 tot 20 voorkomen op een golfbaan. Straatgras ecotypes kun je grofweg verdelen tussen soorten die zich generatief en vegetatief (via zaad) vermenigvuldigen. De eerste soort heet Poa annua en is eenjarig. De tegenhanger van deze soort is de Poa annua reptans. Deze soort vermenigvuldigt zich vegetatief via rhizomen of stolonen. Kückens gaf in zijn lezing een aantal strategieën om af te rekenen met straatgras. Een van de mogelijkheden is het verminderen van de fosfaatgift, tijdens of vlak voor de bloei van het straatgras. De bloei vindt meestal plaats in de periode van eind maart tot begin juli. Andere manieren zijn terughoudendheid met beregening tijdens heet weer, omdat het oppervlakkig wort-

lende straatgras gevoelig is voor watergebrek. Ook met maaien kun je de vestiging van straatgras tegenhouden. Dit omdat het groeipunt van straatgras relatief hoog ligt. Puntsgewijs moeten we volgens Kückens op de volgende zaken letten om Poa annua succesvol te bestrijden:

- Collars maaien met bakken om inwaaien van zaad op greens te vermijden
- Pitchmarks direct repareren (invalspoorten voor Poa a. zaad)
- Veelvuldig doorzaaien met Agrostis
- Kort voor bloei van Poa a. beluchten of verticuleren om straatgras onder stess te brengen
- Grotere beregeningsintervallen (droogtestress Poa a.)

Volgens Kückens is al deze kennis overigens ook te gebruiken om Poa a. in de greens te houden.

Exposantenbeurs

Naast interessante lezingen is ook de exposantenbeurs zeer de moeite waard. Omdat Fairway de beurs bij uitstek is voor golfend Nederland waren er natuurlijk wel een aantal nouveautés,

die wij in Nederland al gezien hadden op andere beurzen. Het bijzondere van Fairway als beurs is dat je in goed een halve dag een grote doorsnede kunt maken door de complete Duitse golfbranche.

Divaco

Het aardige van Fairway Munchen is zoals gezegd het relatief grote aantal Nederlanders en Nederlandse bedrijven dat je daar kunt aantreffen. Een oude bekende wat dat betreft is Clubcar importeur Diederik van Veldhuysen van

DIVACO BENELUX. Clubcar liet op deze beurs onder andere een vierwiel aangedreven utility vehicle zien. Volgens Van Veldhuysen is deze Carryall 294 met een 20 pk Kubota motor een belangrijke nieuwe concurrent voor de bekende merken utility vehicles. Het unieke van het voertuig is de mogelijkheid om volledig automatisch over te schakelen van vier naar tweewielaandrijving. Dit door middel van een voorziening, die Intellitrak heet. Intellitrak meet volautomatisch of het voertuig voldoende tractie heeft en schakelt zo nodig 4-wielaandrijving in.

Niet helemaal nieuw maar wel erg leuk waren de clubcarren die voorzien waren van een GPS voorziening. In Amerika wordt dit al standaard gebruikt op golfkarren. Het grote voordeel daarvan is dat het management precies weet waar op de baan zich de karren bevinden. Een belangrijk commercieel voordeel bestaat uit het verkopen van advertentieruimte op de schermjes van de GPS. In het systeem kunnen verder zaken ingebouwd worden als tips van de professional op de specifieke hole waar je je dan bevindt. Clubcar presenteerde op de beurs ook een nieuw topmodel golfkar, de Precedent. Het unieke aan deze kar is naast een totaal vernieuwde vormgeving ook een extra duurzame uitvoering als zeer slagvast kunststof.

Duchell

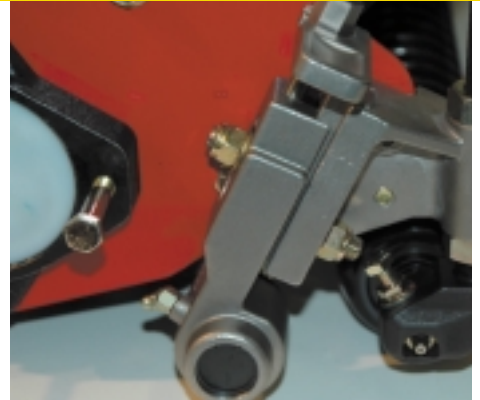
Een tweede Nederlander op de beurs trok niet alleen de aandacht door zijn brede assortiment EZ-GO golfkarren, maar ook door zijn goed voorziene bar, waar oer-Hollands Heineken werd geserveerd. Aan het eind van de dag wisten alle Nederlanders elkaar feilloos op deze plek te vinden. Gast op de Duchell stand was Erik Jan Vink van Golfbaan Bleijenbeek en Welderen, die met zijn bedrijf VINK een nieuwe ballenwasser heeft ontwikkeld. Deze wasser wordt door Duchell op de markt gebracht en is prima te

combineren met de ballenuitgifteautomaten van Duchell. Volgens Dirk-Jan Vink is zijn machine de enige in de industrie die met een snelheid van 2000 ballen per minuut ballen kan wassen en via een lift in een bak of uitgifteautomaat kan storten. Totale wastijd is slechts enkele minuten.

Toro

Natuurlijk waren op de Fairway ook The Big Three vertegenwoordigd: Toro, Ransomes-Jacobsen en John Deere. Toro liet een groot aantal nouveautés zien, waarvan wij de meeste eigenlijk al kennen. Voor mij nieuw was de fairway groomer die Toro liet zien. Volgens de vertegenwoordiger die mij te woord is deze introductie een antwoord van Toro op vergelijkbare groomers die de concurrentie op de markt heeft

gebracht. Het verschil met de concurrentie is dat de groomer in dezelfde richting draait als de kooi. Het effect van een fairway groomer laat zich het best

vergelijken met een kapper die je haar eerst opborstelt voordat het geknipt wordt. Het resultaat is een mooi uniform gemaaid fairway. Daarnaast zal de groomer volgens Toro zorgen dat grasknipsels die zich in de mat bevinden extra worden verkleind. Dit heeft een positief effect op de vertering en zorgt dat het ophopen van grasplukken vermindert. Als de groomer niet staan ingeschakeld zal de groomer toch meedraaien om vervuiling van de groomer messen te voorkomen. De groomer is los leverbaar op 7 inch fairwaykooien. Andere zaken die op de beurs als noviteit werden gepresenteerd waren de Toro Elektro Workman, de Procore 648 walk-behind topbeluchter en de Zero-turn Diesel roughmaaier Z-master 597 met een 20-pk Daihatsu dieselmotor.

Ransomes-Jacobsen

Ook Ransomes-Jacobsen was met een grote stand aanwezig op Fairway. Ook zij brachten een innovatie op een fairwaykooi. In hun geval ging het om een hydraulisch aangedreven achterborstel om de rol schoon te houden. Een andere belangrijke noviteit die werd getoond is de MAG knife. Bij het MAG knife procedé wordt het

ondermes niet meer via 18 schroeven op zijn plaats gehouden, maar door een aantal stevige magneten en een aantal duvels die in uitsparingen vallen. Ransomes is met dit principe gekomen, omdat het vaak extreem lastig is om oude ondermesses te verwijderen als deze versleten of beschadigd zijn. De magnetische kracht waarmee het ondermes wordt vastgehouden is zo extreem sterk dat het onmogelijk zou zijn dat een mes tijdens het maaien eraf valt. Een hippe verschijning op de stand was een nieuwe Jacobsen bunkerrake met een 3 cylinder Kubota diesel met

een vermogen van 13 Pk.

Stelzner

Het aardige van een Duitse beurs is toch dat je zaken tegenkomt die je in Nederland niet zult zien. Een voorbeeld daarvan was de kleine stand van de firma Stelzner uit Neurenberg (www.stelzner.de). Stelzner liet een aantal zeer professioneel uitzijnde koffers zien met verschillende vullingen, die door een greenkeeper gebruikt kunnen worden voor allerlei tests. Het gaat om testsets die starten bij enkele honderden euro's en doorlopen tot ver in de 1000 euro voor complexe testsets. Ook Nederlandse greenkeepers kunnen direct bij Stelzner bestellen. De sets worden uitgebreid beschreven op de site.

John Deere gaat elektrisch

John Deere liet tijdens Fairway een hybride greenmaaier zien. Een maaier die volgens het perscommuniqué het goede van elektrisch combineert met de voordelen van conventioneel maaien. Het grote voordeel van de 2500 E is dat het overgrote deel van de punten waardoor calamiteiten uit kunnen lekken zijn geëlimineerd. De electriciteit voor de bediening wordt geleverd door een 48 volt 90 Amp generator. Deze generator wordt door de motor via een riem aangedreven. De opgewekte electriciteit dient

alleen voor het aandrijven van de kooien. In vergelijking met andere elektrische triplex greenmaaiers wordt de 2500 niet meer beperkt in zijn capaciteit door de power die in een set accu's zit. John Deere geeft een toerenaantal van het spindel op van 2200 toeren per minuut. Volgens de John Deere site wordt de 2500 E geleverd met een 22 inch kooi met 7 dan wel 11 messen en de keuze voor een massieve dan wel gegroefde voorrol. Met de 2500 E is het mogelijk door het omwisselen van de rijrichting het ontstaan van overmatige schade aan de triplexring te vermijden. Ook bij John Deere natuurlijk een aantal oude bekenden zoals de vernieuwde Gator lijn en de 4 wiel aangedreven compacttractor 4520.

Redexim Kalinke

Ook de stand van Redexim importeur in Duitsland Kalinke is een goede plek om Nederlanders te ontmoeten. Wij troffen er Marinus Reincke die met zijn Maredo werktuigdrager voet aan Duitse bodem probeert te krijgen. In de Kalinke stand stond natuurlijk ook het bijna complete Vertidrain programma. De Redexim nieuwigheden zijn al besproken in de voorbeschuiving dus daar zullen we hier niet verder op terugkomen. Kalinke is in Duitsland duidelijk een grote partij met een zeer uitgebreid pakket machines

waaronder ook een indrukwekkende Aebi werktuigdrager en diverse machines van BLEC.

STRI

Ook adviseur consultant STRI uit het Engelse Bingley had een plekje gezocht op de Duitse beurs. Op de stand stond Jonathan Tucker die vorig jaar met een verhaal over bunker renovatie in GREENKEEPER heeft gestaan. Volgens Tucker was zijn bedrijf in Duitsland primair op zoek naar nieuwe projecten op het gebied van golfbaan aanleg of renovatie. STRI wist verder nog te vermelden dat het sinds kort een officiële accreditatie heeft om onderzoek te doen naar de opbouw van USGA greens.

Micro Extractor

Op de stand van Variotec trof ik de heer Josef Biller die de markt warm probeert te maken voor een bemestingsconcept op basis van een compostthee. Het systeem bestaat uit een soort silo waar men met behulp van een bacteriënpreparaat zelf compostthee mee kan fabriceren. Als grondstof voor de compost wordt materiaal gebruikt wat op de eigen baan voorhanden is; grass clippings, blad etc. In de documentatie troffen we een fors aantal Duitse banen aan, die al ervaring op hebben gedaan met het systeem. Meer informatie www.variotec.com.

DGV

Ook de Deutsche Golf Verein had een stand op de beurs en presenteerde daar onder andere een aantal cijfers over golf in Duitsland. Duitsland heeft momenteel circa 650 banen, die gebruikt worden door een half miljoen spelers. In aantallen banen is Duitsland daarmee de tweede (na Engeland met 1900 banen) en in aantallen spelers de derde grootste van Europa. Engeland staat op één met 940.000 spelers en Zweden op twee met 604.000 spelers. Ter informatie Nederland heeft volgens diezelfde bronnen 139 banen, die bespeeld worden door 250.000 golfers.